

se mu je, ko bi le krepkejši bil držal zvitek, ostal bi mu bil v roci tudi še po vznetu.

„Ljubi Bog, ko bi človek imel le del teh novcev!“ opomnil je in težko vzdihnil, — in v obraznosti videl je, kako so vsi ti zvitki z vablјivim napisom „1000 cekinov“ vsipali se iz vrečice. Izsipali so se zvitki, lesketalo je zlato, zopet so se izsipali zvitki, a umetelnik je sedel nepremično oprt in s svojimi očmi pusto strmел v prazni zrak, ni mogel odtrgati se od tega predmeta, kakor kak otrok, ki sedi pred sladkim jelom in sline požira, ko gleda, kako jedó njegovi tovariši.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 12. avgusta. (Izv. dop.) Letošnje poročilo c. k. drž. gimnazije v Gorici prinaša: 1. Licianov dvogovor „Pseudosophist“, razložen in presojen od prof. Baar-a; 2. „fizikalne drobtinice“ (Physikalische Kleinigkeiten), sporočene od prof. Šantel-na, in 3. šolske novice, od vodje Pantke-ja. Od 369 učencev, vpisanih začetkom, jih je ostalo do konca šolskega leta 341, ki so razun 8 judov in 4 evangeljcev vsi katoliške vere. K Slovincem so jih prišteli 151, k Lahom 137 in k Nemcem 53. Poslednjih pa v resnici ni 53, ampak po največ kakih 20, ker pri nas se Nemci vstvarjajo v veliki meri še le pri vpisovanju. Enaka se godi na realci. Tu in tam je polovičarstvo in mlačnost slovenskih starišev kriva, da se njih otroci zapisujejo tudi med Lahe; to ne kažejo samo slovenska imena, ampak bi dopričala posamična preiskovanja tudi dejanstveno. Da se povrnem k gimnaziji, je bilo tu letos odlikovanih 42, prvi red pa jih je dobilo 218, drugi 31, tretji 14, 2 nista bila skušena, in 34 učencem so dali začasna (interimna) spričevala. Sosebno pa so se letos odlikovali osmošolci pri zrelostni preskušnji, ker vsi (21) so jo prestali, in 7 njih celó z odliko. Krščanski nauk se je podučeval samo v 1. in 2. razredu v italijanskem in slovenskem, drugod pa v nemškem jeziku. Slovenščina kot predmet je imela v vsakem razredu po 2 uri odločeni. Drugih predmetov niso učili v deželnih jezikih, in kakor ste zadnjič videli, je naučni minister Conrad s tako učno sestavo popolnem zadovoljen tudi v bodočnosti gledé na vse naše srednje šole na Goriškem. — Poročilo više realke ima na čelu večo razpravo „o Odovakarji“, katero je spisal prof. Kleissl, in potem šolske novice od vodje dr. Schreiberja. Zavod šteje 7 razredov in pripravljalni oddelek, v katerem je bilo letos 26 učencev. Vseh učencev skup pa je bilo 178, in sicer so razun 1 juda in 4 protestantov vsi katoliške vere. Slovincem so jih oddelili samo 28, Nemcem 24, Lahom 123, drugim narodnostim pa 3. 17 učencev je bilo odlikovanih, 126 jih je dobilo I., 18 II. in 1 III. red, 16 pa interimno spričevalo. V obče so ponavljane pritožbe od naše strani opravičene, da Slovenci le premalo pošiljajo na realko svoje sinove; v narodno-gospodarskem oziru je ta nedostatek velika škoda za slovensko prebivalstvo; isto tako v narodnem pogledu. — Na c. k. ženskem izobraževališči, katero ne izdaje nobenih poročil, je delalo letos zrelostno preskušnjo 12 ital. kandidatinj, in ste jo izvršili 2 z odliko, druge pa brez odlike. Slovenka je imela 1 odliko, 6 pa prvi red; 2 Slovenki smete ponoviti skušnjo čez 2 meseca. Kakor so tudi „Novice“ že omenile, so ta zavod celó pohlevni strokovnjaki ostro presojevali zaradi notranje popolnem nedoslednje škodljive organizacije, tudi če ne gledamo na narodnost, ampak samo na vzgojevalna načela. Nismo pa vendar pričakovali, da bodo Slovenke zaostajale za

Lahinjami, kakor se je letos zgodilo. Želeti je, da se stvar prihodnjič popravi in ve Slovenke in Slovenci ne ostanejo za dosedanjim obćnim mnenjem, da se kažejo tudi v šoli kot bistre glavice. Lepi spol pa ima še posebej tudi drugod opravičeno ime večje pridnosti. — Tako smo vse tri naše srednje šole našteli. Na c. kr. deški vадnici v Gorici je bilo konec leta 530 učencev, in sicer 255 Lahov, 254 Slovencev, 19 Nemcev in 2 Čeha. Znano je, da se ta vадnica odlikuje s tem, da po največ „vadi“ in „vadi“ nemščino, se ve da po ukazih, ki so v soglasju s tržaško znano politiko, po kateri se potem tudi od te strani utrjuje naučnega ministra načelo, da naj ostane v srednjih šolah vse po starem! Eno podpira drugo, da drugo ostane, je treba nemčiti zdolej. — Zavod gluhonemih je štel 21 slov. in 19 ital. gojencev, 14 slov. in 14 ital. gojenk. Tu učé vodja, 2 učitelja, šolske sestre in ena svetna učiteljica. Ta zavod slovi po drugih pokrajinah, vendar ima velike napake, sosebno v cepljenju na premnogotere oddelke, menda pa tudi v metodi, katero kažejo dosedanje knjižice. Te nikakor niso tako osnovane, da bi razum pospeševale, in je zeló dvomiti, da bi ne bilo boljše metode najti. Strokovnjakom bi bila ta stran v prid človečnosti zeló priporočati.

Še je mnogo drugih manjših šol v Gorici, pa niso za Slovence toliko zaminive; po največ bi človek opozoril na še mlado šolo rokodelsko, ki jo podpira tudi dežela ali prav za prav, za katero prav kratkovidno odločujejo tudi slovenski poslanci večje vrste podpore, dasi je tudi za slovenske dečke vse na tej šoli osnovano na italjanski osnovi. Tudi gospodari ta dvomljiv ali vsaj čuden duh, če pomislimo, da se neke listine tiskajo v Vidmu za to šolo. Gospodje, ozrite se dobro okoli!

Iz Ljubljane. (Rojstni dan presvitlega cesarja) praznoval se bode tudi po vsi naši deželi s slovesnimi mašami in zahvalno pesmijo. Letos bodo molitve za blagor presvitlega cesarja in njegove visoke rodovine toliko gorečnejše, ker dan za dnevom pričakujemo vesele dogodbe v ožji družini cesarjeviča Rudolfa.

— (Gospod deželni predsednik baron Winkler) podá se, kakor čujemo, v kratkem na Dunaj, kamor ga kličejo uradni opravki.

— (Deželni zbor kranjski) nadaljeval bode zborovanje svoje še v prvi polovici meseca septembra; med tem ima pripravljati odbor gospodarske predloge, za katere se odstopivši odbor ni brigal — prej ko ne v opravičeni zavesti minljivosti svoje. — Zborovanje bajé ne bode trajalo dolgo in razun verifikacij volitev bo težko prišlo na vrsto kaj posebno zanimivega.

— (Škof Štrossmayer) mudil se je preteklo soboto nekoliko časa v Ljubljani in se podal od tukaj za nekaj dni na Bled, kjer si je vzel stanovanje v vedno pohvaljeni gostilnici „pri Petranu“. V nedeljo maševal je ljubljeneec hrvaškega in slovenskega naroda v cerkvi M. B. na otoku blejskega jezera.

— (Glavni odbor kmetijske družbe) zboroval je preteklo nedeljo. Predsedoval je po daljnem prenehanju zaradi bolehnosti zopet ozdraveli baron Wurzbach. — Sklepalo se je o manj važnih zadevah. Med drugim sklenilo se je gledé novo izdane Rantove knjige: „Opis sadjereji škodljivih mrčesov“, da se jih prepustí gosp. pisatelju poleg nagrade 50 iztisov, ministerstvu za poljedelstvo dopošlje se 200 iztisov, sicer se pa določi ljudskim učiteljem 500 iztisov in vsakemu družabniku po en iztis brezplačno, sicer pa se bode prodajala knjižica po 10 krajc. — Vsled vabila c. kr. vlade, da bi kmetijska družba izvolila udov za enketo v posvetovanje načrta postave za povzdigo govedoreje, izvolijo se

v to enketo gospodje: baron Wurzbach, Jos. Sevnik in dr. Poklukar. — Z ozirom na minulo deželno razstavo naročile so se pohvalne diplome za one razstavljalce živine, kateri so se odpovedali darilom v denarjih; gospodom odseka za razstavo izrekla se je za velik in vspešen trud pri vredjenji lepe razstave zahvala odborova in izrekoma se je sklenilo, pismeno zahvalo izreči gospodoma J. Murniku in P. Lasniku, katera sta se najbolj trudila za vredbo razstave.

— (*Državni poslanec pl. Plener*) je po prijateljskih vezéh somišljenecv tako ozko zvezan s kranjsko deželo, da se je celó v českem deželnem zboru spominja, akoravno med tem zborom in našo deželo res ni nikakoršne zveze. Tako se je izrazil v zadnji debati o volilni reformi do besede tako: „Nikdar ne bo se upalo, Nemce na Českem tako zatirati, kakor se godi na Kranjskem, ker so Nemci na Českem močan narod in sicer tudi nekaj močnejši, da si tega ne dopusté, kar Nemci na Kranjskem prenašajo“. — Uradna „L. Z.“ od 13. t. m. zahteva za to predrzno trditev dokazov in sklepa: do tedaj pa bo naša trditev vsaj ravno toliko vredna, da gospod pl. Plener o Kranjski — rahlo rečeno, ne ve nič prav nič.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Na dnevnem redu zadnjih dni bilo je obiskanje nemškega cesarja Viljema, ki je prišel k našemu cesarju v Išel, kjer se je mudil dva dni po cesarski družini srčno sprejet in odlikovan kot drag in mogočen zaveznik. — Dne 10. došla je v Laksenburg belgiška kraljica, mati nadvojvodice Štefanije. Na kolodvoru pričakala sta jo oba njena zeta, nadvojvoda cesarjevič Rudolf in vojvoda Koburški, v gradu pa obe hčeri. — Za slovesno obhajanje 200letnice oproščenja Dunaja od sile Turkov osnoval se je samostojen odbor meščanov, ki hoče slovesnost izpeljati dostojno tudi brez mestnega zastopa. — Zadnji petek večer so zopet delavci skušali razsajati pred policijo na škotskem ringu, — pa policija je vedela, kaj nameravajo in je zelo oestro mahnila po njih in podpiralo jo je pri tem poslu vojaštvo tudi za to pripravljeno; več delavcev bilo je zaprtih, nekaj pa tudi ranjenih; tudi policajev je nekaj težko ranjenih, ker delavci napadli so jih s kameni, ko so jih policaji začeli odpodavati. Vzrok nemirom bilo je boje oestro postopanje policije zoper delavce, izrekoma zoper nekega tujega odgnanega vodjo delavcev. O električni razstavi, katerabi se imela pričeti sv. Roka dan, se nek še to nedeljo ni vedelo, jeli bo to mogoče ali ne.

Iz Prage. — Preteklo soboto bil je slovesno sklenjen česki deželni zbor. Kardinal knez Schwarzenberg zahvalil se je v imenu zbora cesarskemu namestniku baronu Kraus-u in potem deželnemu maršalu knezu Jurju Lobkovic-u, ta pa je sklenil zborovanje naglaševaje veliko število ugodno rešenih predlogov in pa s tem, da je naglaševal zložno delovanje kljub nekaterih ostrih debat in konečno naglašal je tudi složnost vsega zbora v udanosti do presvitlega cesarja, kateremu je sklepaje zaklical živijo in „hoch“! — Državno poslanstvo odložil je zarad bolehnosti zdaj razun profesorjev Tonnerja in Krejčija tudi poslanec Neubauer.

Ogerska. — V Buda-Pešti nastali so tudi nemiri zavolj predrznosti judov, posebno ker je tje prišel zatoženec Scharf s svojim sinom Moricom Scharfom;

ljudstvo razbilo je tudi nekaj oken, pa veliko število policajev in vojaštvo napravilo je zopet mir. Drugi dan pa je bilo pripravljenega toliko vojaštva, da se še poskušati, ni moglo napraviti neredov; samo v Akacij-skih ulicah so nekateri okna pobili. Policijo napadli so s kameni, tudi streli so bili slišati. Govori se, da je nemški socialista na ulici delavcem cigare delil.

Monakovo. — Presojevalci spoznali so pri tukajšnji mednarodni razstavi umotvorov 19 medalij prve in 66 medalij druge vrste.

Črnagora. — Stareja hči knezova poročila se je preteklo soboto s pregnanim srbskim knezom Petrom Črnih Jurjev. Da bi to ne iznemirjalo srbskega kralja Milana, naprosil ga je knez Nikica za druga k poroki. Ta pa je odbil tako vabilo, rekši, da mu spominj in spoštovanje do svojih prednikov ne dopušča take vdeležbe.

Laška. — Žalostno delo na otoku Ischija je zeló dognano, vojaštvo pripravlja se za odhod in nekaj jih je uže odšlo; potres pa se še ponavlja po večkrat, in ni misliti, da bi se tamošnje prebivalstvo moglo kmalu pomiriti. Denarne podpore za ostale zdrave in ranjene nabirajo se v veliki meri tudi na Nemškem, kjer se je dotičnemu odboru postavil na čelo cesarjevič in njegova soproga.

Španjska. — Pred tednom smo poročali, da precéj hudo vre po vsi Španjski. V Badajozu bil je kmalu zadušén vojaški upor, pa enake prikazni pokazale so se kmalu zopet v drugih krajih Španjske, v okrajih Katalonija in Logrono. Vsled teh dogodeb proglašen je obsedni stan v deželah Estremadura in Katalonija. Videti je, da je upor pripravljen in snovan iz sosedne Francoske, od koder tudi dohajajo najbolj iznemirljiva poročila, da je nevarnost velika in da se proglasi republika. Pa videti je, da Francozi s tem le hočejo navduševati Španjce in strašiti unanje države, da bi bilo bolj gotovo kaj vspeha od upora. — Uradna poročila iz Španjske pa trdijo, da je upor povsod popolnem zadušén in da so se uporniki deloma podvrgli, deloma pa da so zbežali v unanje dežele. In to zna biti vse res, samo ne vé se, kako dolgo.

Egipt. — Kolera pojema in število oseb, ki umirajo za njo, manjša se dan za dnevom, zadnje poročilo naznanja s Kaire samo 30 mrtvih, v vsem Egiptu pa 771. — V Beirutu pri Carigradu umrla pa je dne 11. zopet ena oseba.

Listnica vredništva. Gosp. F. P. v G.: Srčna hvala za poslano, nemško odposlal; obžalujem, da sva se zgrešila. — Vsem gg. dopisovalcem: Lepa hvala!

Popravek. Na str. 257. levi oddelek zadnjih „Novic“ naj se bere v 24. vrsti od zgoraj beseda „nepoboljšljivega“ mesto nepozabljivega; a na isti strani v 14. vrsti od spodaj gori pa mesto besede godili beseda „grdili“.

Žitna cena

v Ljubljani 8. avgusta 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 80 kr. — banaške 9 gold. 19 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 4 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 5 gold. 53 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 3 gold. 57 kr. 100 kilogramov.